

ISZÁNTÚL

ELFIZETÉSI ÁRA
 Helyben lakosok havi ára: Vidékre postán küldve
 Helyben lakosok havi ára: 72 korona Helyben lakosok havi ára: 84 korona
 Négyzetóra: 18 korona Négyzetóra: 21 korona
 Lapok száma ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kérésére a közlőknek és hirdetőknak a közlőkhöz nem odalátózik. Kiadói hivatalban intézkedik.

A román kérdés.

Az olasz szocialisták a köztársaságot követelik.

A kormány a teljes rend helyreállítása végett a legerélyesebb eszközt ragadta meg. *Statáriumot hirdetett ki az egész ország területén*, hogy véget vessen a meg-meg ujló fosztogatásoknak és rendzavarásnak. A rögtönítélő bíróság két szakbíróból, két polgárból, két munkásból és két földművesből fog állni és *halálos ítéletet csak egyhangú határozattal* hozhat.

A román kérdésben döntő fordulat állott be. Vix alezredes és *Berthelot* tábornok a magyar kormány közbenjárására tisztázta a helyzetet. Így már másképpen fest a helyzet. Vix alezredes közölte a kormányfővel, hogy a román csapatoknak és a szervezett gárdáknak

nincs joguk megszállásra, sem impérium átvételére.

Ennélfogva a Magyar Nemzeti Tanács nem engedelmeskedik a román felhívásnak. Így már a balásfalva-tővisi vonalon áttörni szándékozó román katonai vonatot a Maros hidjánál a hidőrség feltartóztatta. A románok eljárására jellemző, hogy a kiküldött parlamentér tisztüket a hidon a románok agyonlőtték.

Triesztet az amerikai—angol—francia diplomáciai körök

nem akarják Olaszországnak átadni, hanem mint nemzetközi, nyílt kikötőt Anglia venné protektorátusa alá.

Clemenceau strassburgi beszédjében mérsékletet hirdet:

— *Rágalomnak kell minősítenem azt a hírt, mely szerint kijelentettem volna,*

hogy Franciaország igényt emel a Rajna balpartjára.

Elszász-Lotharingia Franciaország viszártért gyermeke, de távol áll tőlem, hogy elvessem egy új revanche-háboru magvát. Ötven évre névtelenné lehet tenni Németországot, de örökre nem. Párisi híradás szerint Clemenceau állása már megrendült. A mértékadó antant körökben Briandot tartják a jövő emberének.

Henderson és Thomas francia munkásvezérek is elítélik az ántánt Németországot letipró szándékát. Nem

akarják Németország kizsákmányolását, a német császár kivégzését és a németek száműztetését Angliából. Szerintük Lloyd George-ot a legalacsonyabb emberi ösztönök és nem a Wilson békeje vezeti. Hasonlóképp nyilatkozott *Orlando* olasz miniszterelnök is.

A lapok jelentik Milanóból, hogy az Avanti közlése a szociáldemokrata párt határozatait, melyek közül a fontosabbak a következők:

Nem vesznek részt a Wilson előtti tisztelgésben, nyilvánosság előtt és a békekonferencián propagandát üznek abban az irányban, hogy az entente intervencióját Oroszországban megszüntesse.

A szocialista párt kijelenti, hogy a *szociálista köztársaság megvalósítása és a proletáriátus diktatúrája mellett* foglal állást. Ezek a legközvetlenebb célok.

Párisban, a tilalom ellenére is óriási számban vonult fel a munkásság Wilson lakása elé. Helytelen volt a karhatalom igénybevétele, a munkásság mégis csak keresztül vitte szándékát.

Hágából táviratozzák: Wilson feltételei enyhébbek lesznek mint az entente szeretné. Három pozitív pontja van feltételeinek.

1. A császárnak és a háború többi okozójának megbüntetése.

2. Gazdasági kártalanítás oly mértékben, amit Németország elviselhet anélkül, hogy gazdaságilag megbénítaná.

3. Németország nem kapja vissza gyarmatait.

A szocialisták nem üzhetnek kalandorpolitikát.

Kunfi miniszter nyilatkozata.

Dr. Kunfi Zsigmond munkásügyi és népjóléti miniszter a válsággal kapcsolatosan a kommunizmusról a következőképpen nyilatkozott:

— A kormány szociáldemokrata tagjai a Munkástanácsnak azokat az elveit képviselik, amelyeket a Népszava vasárnapi számában nyilvánosságra is hoztak. A szociáldemokrata párt tiltakozik az ellen, hogy egy kis töredék kiszajjtsa a maga részére a kommunizmus jelszavát. A szociáldemokrata párt maga is a kommunizmus alapján áll, de a mai helyzetben nem tartja megvalósíthatónak a proletárság diktatúráját,

mert az a termelés összeomlásával és széles néprétegek hiábavaló elpusztulásával járna. Egy szerteszabdalt országban, amelynek nagy részét megszállták az imperialisták katonái, nem lehet kommunista forradalmat csinálni. Nem engedhetjük a magyar proletárságot idegen, imperialista csapatok gépfegyverei elé terelni. Ha az összes európai államokban ki fog törni a kommunista forradalom, a magyar proletárság is helyén lesz. Kalandorpolitikát a magyarországi szociáldemokrata párt nem üzhet és nem tűrhet. Aki a mai viszonyok között *bolsevik forradalmat akar kelteni, az csak ellensége lehet a munkásoknak.* Ez a mi álláspontunk és ezt a politikát képviseljük.

A szesztilalom enyhítését kérik a kávéosok és vendéglősök.

A forradalom első intézkedései közül való a szesztilalom. Tudva azt, hogy az alkoholt nagy mértékben élvező elemek, nagyban veszélyeztetik a közrendet a legbékésebb napokban is, a belügyminiszter országosan eltiltotta a szesz italok kimérését. A tilalom, mint ismeretes, vonatkozott minden kávéosra, vendéglősre, korcsmárosra, cukrászra és más nyilvános, vagy zárt üzletre. Sehol sem lehetett mást, mint legfeljebb egy rumos teát kapni.

Időközben a tiltórendeletet úgy módosították, hogy korlátozott mennyiségben, ami a bornál 3, a rumnál fél deciben volt meghatározva — megengedték az italok árusítását. A tilalom enyhítését a rendőrfőkapitányra bízta a belügyminiszter. Budapesten és a nagyobb vidéki városokban azonnal engedélyezték is a korlátozott kimérést, amely dacára annak, hogy ad némi alkoholt a szomszédoknak, a közrend és nyugalom megzavarását nem tudja elősegíteni.

Nagyváradon még mindig az eredeti tilalom áll fenn. A kávéházak és vendéglők egy korty italt nem adnak — legfeljebb nagy titokban.

Tegnap megalakult a kávéosok, vendéglősök, korcsmárosok és cukrászok szabad-szervezete, amelynek elnöke *Steiner Ferenc* és *Schwarz Béla*, pénztárosa *Stepper Ottó*, titkára és jegyzője *Rein Jend*.

A szabadszervezet azonnali küldöttséget menesztett dr. Ágoston Péterhez és kérték, hogy a főispán fogadtassa a belügyminiszteri rendeletet, amely a szesz italok korlátozott mennyiségben való kimérését megengedi. Dr. Ágoston Péter megígérte, hogy *Jánossy Gyula* főkapitány véleménye után kedvezően intézi el a kávéosok és vendéglősök kérését.

Magyarország területi épségeért.

Az ország és külföld felvilágosítása.

Magyarország területi épségének megvédésére Budapesten megalakult egy liga, amelynek célja minden párt-, osztály- és felekezeti különbség nélkül egyesíteni az országot, hogy úgy itt, mint az entente körében hathatós felvilágosító munkába kezdhesse nek és a békétárgyalások megkezdése előtt tudatában legyenek annak, mit jelentene Magyarország szétdarabolása.

A liga Nagyváradon Stephani Miklós tartalékos hadnagy, egyetemi hallgatót bízta meg a szervezés munkájával. Tegnapi már a következő szövegű plakát jelent meg az utcákon:

Felhívás!

Minden politizálás kárbavesztett dolog, még nem tudjuk mekkora lesz Magyarország a békekötés után. A falai nem biztos szánkban, nincs igazi reform és nincs eleven élet addig, amíg Magyarország területi épsége csak pillanatra is kétséges lehet. Mindenkinek az az legfőbb az az egyetlen igazi érdeke, hogy a békétárgyalásokon biztosítsuk Magyarországot területi épségét. A külföldet csak úgy világosíthatjuk fel, a felelőtlen és jogusulatlan túlzókat csak úgy verhetjük vissza a népkormányt csak úgy támogathatjuk, ha minden párt, osztály, felekezet, testület, magánember, férfi és nő összefog egy óriási társadalmi mozgalomban, amely a legnagyobb nyomattal kijelenti országvilág előtt mindnyájunk akaratát. Az országnak fel kell állnia, mint egy embernek. Budapesten és a vidéken gyűléseknek kell tüntetnie és kimondani, hogy e Magyarország megcsönkítésével támadó nyomor és elkeseredés új kelet európai tüzfészket teremtené és történelmi végzettséggel röpködtetné levegőbe Európa békéjét. Röpiratok százazreinek kell hirdetniük világszerte, hogy e megcsönkítés nemzetiségeinket is megsemmisítené. Tudniára kell adni, hogy a világnak, hogy mi csak olyan megoldást fogadhatunk el, amely egyformán vonatkozik minden államra.

Csatlakozzék mindenki! A legnagyobb től a legkisebbig mindenkinek itt a helye! Ez az érdeke, ez a kötelessége! Magán-személyek és testületek sürgősen jelentsék be csatlakozásukat Magyarország Területi Épségének Helyi Védelmi Ligájánál a Városi Kávéház külön termében. Csatlakozások levéllileg is bejelenhetők. Személyes jelentkezések délelőtt 9-12-ig és délután 3-6-ig.

Az Intézőbizottság.

Szerbia élelmiszert ad Magyarországnak.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) Mint feltétlenül megköszönhető forrásból értesülünk, a szerb kormány elhatározta, hogy Magyarország élelmezésének megőrzését hathatósan elősegíti. A szerb kormány hajlandó rekompenzációs alapon nagyobb mennyiségű élelmiszert behozni az országba. Cserébe nagyrészt járműveket és szállítási eszközöket kell adniuk. Ezzel szemben gabonát és hízott sertést kapunk Szerbiától. Magyarország még nem szállott területeinek ellátására.

Az első élelmiszerszállítmányt — ezer vagon gabonát és tízezer hízott sertést — kisebb tételekben már a legközelebbi napokban elindítják.

Megmozdult az erdélyi magyarság.

Tiltakozó nagygyűlés Kolozsvárott.

Vyx alezredes határozott fellépése a román királyi seregekkel szemben egyszerre talpra állította az egész erdélyi magyarságot. Az alezredes megtiltotta, hogy a román seregek átlépjék a demarkációs vonalat, sőt a politikai impérium átvételét még a demarkációs vonalon túl sem engedi meg.

Ezeket az eredményeket a magyar kormány az entente tal folytatott tárgyalásai hozták meg. Ezekben a tárgyalásokban részt vett dr. Apáthy István kormánybiztos is, mint a Magyar Nemzeti Tanács Erdélyi Bizottságának elnöke. Apáthy még Budapesten megbeszélte a következő tennőket a magyar népkormánnyal és a francia katonai bizottsággal. Leutazott Kolozsvárra és tegnap délután már a táviró szétvitte a hírt egész Erdélybe, hogy

az erdélyi Nemzeti Tanács az entente, és a magyar kormány tudtával és beleegyezésével december 22-én nemzetgyűlést hív egybe Kolozsvárra, amelyen szembe helyezkednek a gyulafehérvári román határozattal.

Meghívó a gyűlésre.

A kolozsvári magyar nemzetgyűlés pártok és világnézeti különbség nélkül hívja egy táborba a magyarságot. Az összehívás távirattal történt, amely tegnap délután érkezett meg a Bihar megyei Nemzeti Tanács.

hoz. Szól pedig ez a távirat a következőképpen:

— A Magyar Nemzeti Tanács Erdélyi Bizottsága december hó 22-én délelőtt 10 órakor a gyulafehérvári határozatok egyoldalúsága ellen a népek önrendelkezési jogának a 26 keleti vármegyében való érvényesítése céljából nagygyűlést tart. Kérjük a népakaratnak községenként és városok-kint való képviseléről gondoskodni. A nagygyűlés képviselőit különvonatok fogják Kolozsvárra vinni.

APÁTHY.

A Nemzeti Tanács ülése.

A távirat vétele után tegnap délután összeültek a Nemzeti Tanácsok végrehajtó bizottságai és kimondták, hogy a kolozsvári gyűlésen képviseltetik magukat. Bihar vármegyét dr. Kovács Miklós, mint a N. T. elnöke fogja képviselni, ezenkívül a nemzet-örök egy delegáltja. A város még nem döntött a képviselőt felett.

Egyben felhívták az egyes megyei Nemzeti Tanácsokat, hogy képviselőiket szombaton esti 6 óráig küldjék be Nagyváradra. Itt jelentkezzenek dr. Kovács Miklósnál s a nagybizottság együtt fog különvonattal Kolozsvárra utazni.

Miklós Jutka és a nők.

Tegnapi referándánkra vonatkozólag, amit a nők politikai gyűléséről írtunk, Miklós Jutka a következő nyilatkozat közzétételét kéri:

— Én a prostitúciót társadalmi fekélynek, férfiak és nők százazreit erkölcsi és egészségi végrontásba döntő kultúrsejgénynek neveztem és az asszonyok küzdelmét jelentettem be e romboló metely ellen — tehát semmiképpen nem „igazoltam” a prostitúciót, mint azt a Tiszántúl állítja. A házasságról szó szerint ezeket mondtam: „A házasság szükséges és nemesítő hatású intézmény és a család az a mindennekfelett értékelendő talaj, amelyből egy emberpalánta a legbiztosabban kisarjadzhatik.” Továbbá: „Valiuk továbbra is rendületlenül, hogy a házasság a legemberhezemlétebb és a gyermek érdekeit legjobban megvédő intézmény.” — Tehát nem tamadtam a házasság intézményét s minden ilyen irányú insinuatíót erőlyesen visszautasítok.

Miklós Jutka.

Mindez nagyon ideális, amit itt Miklós Jutka elmond. De ha már benne vagyunk a vitában, emlékeztetjük Miklós Jutkát arra a palotaforradalomra, amelyik a multkor lángborította az Apolló épület cselédjeit az ő lelkésítő beszéde után.

A csendes lányok egy magyarázták a politikai felszabadulást, hogy a portörést ki-dobták az ablakon, a szobalányok bementek a szalonba fésülni és az e-kélye ről harsogtak himnuszokat a felkelő nap felé. Azon a napon a szakácsnők a mártást vízből csinálták, elsózták a levest, hogy éreztessék az elnyomó osztályokkal dicső felszabadulásukat. Az örömmárt kiterjesztették a szemetesre, a helesre, masokra és szolgálkra

is, csókkal köszöntették őket, akik nem tudták mire vélni ezt a forradalmi testvériséget.

Gondolja Miklós Jutka, hogy ilyenformán meg lehet óvni a cselédeket a prostitúciótól? És elhiszik majd neki, hogy a házasság szükséges és nemesítő intézmény? Gondolja, hogy meg fogja tudni főkezni a felszabaduló nőket? Hallgassa csak meg azt a puskaropogást, amely ma megremegetteti a jámbor kereskedők szívét. Ott sem bírnak még a férfakkal.

A bűvös inast ott sem bírják visszanyomni a föld alá.

Helyes a házasság — mondja Ön. De ki fog akkor egy szegény leányt elvenni feleségül, ha a bajt a nyakába varrhatja a leánynak és akkor kedélyesen tovább áll. Gyökerében pusztítja Ön ki a családot, az apai és anyai szeretetet és a házasságot, ha jogosnak hirdeti a házasságon kívüli boldogságot is — akármilyen erőlyesen is utasít is vissza.

Rendbehozzák a reáliskolát

Hadból hazatért iparosok végzik a munkákat.

A reáliskola helyiségeit négy éven át tartalék-kórház céljaira használták s most, mikor felszabadult, hogy ismét a közoktatást szolgálja, a helyiségek olyan állapotban vannak, hogy azokat csak rendkívüli nagy renoválás után lehet újból iskola céljai a használni.

Nagyvárad város tanácsa elhatározta, hogy a nagy összegre rugó tatarozási munkákat a harciérről hazajött kisiparosokkal

készíteti el, hogy ezeknek munkát és keresetet nyújtson.

A munkálatok szakok szerinti szétosztása, a hadbavonult kisiparosok meghallgatásával tegnap történt meg a polgármester elnöksége alatt a városházán.

A munkálatokkal a következőket bízták meg:

a kőműves munkákkal Bercsényi Sándor hadbavonult iparost 13.068 K összegért; a burkoló munkákat Bodó Sándornak adták ki 13650 K összegben;

az asztalos munkákkal két csoportot bíztak meg; a Kállay-Gulyás-csoport kapta az I. emeleti munkákat 9088 K összegért; míg a földszint, II. emelet és a tornaterem munkáit a Hodossy csoportnak adták ki 9040 koronáért;

a lakatos munkákat Grünwald Jerő kapta 3921 koronáért;

a szobafestő munkát a Vinkler-Muhics csoportnak adták ki 13846 koronáért;

a mázó munkáknál Topsál Vilmos iparos adott be ajánlatot, de mivel hadból hazatért iparosok is reflektáltak a munkákra, Topsál maga visszalépett. Így a munkákat a Dézsy-Csapfalvai csoportnak adták ki 26080 K összegben.

Ezzel kapcsolatosan a polgármester kijelentette, hogy Topsál Vilmos működésével a városi tanács meg van elégedve.

A bádógos és vízvezetési munkáknál az előirányzatot jóval túlhaladták az ajánlattevők, miért is új árlejtést hirdetnek ezekre a munkákra s ezzel a főmérnököt bízták meg.

Hadisegélyrendelet.

A magyar hadügyminisztérium 713209—24 b. sz. körrendeletét miheztartás végett a város közönségének a következőkben hozom tudomására:

1. Ausztriába költöző és itt már hadisegélyben részesült magyar állampolgárságú családok hadisegélye továbbra is folyósítandó és az az eddigi eljárásnak megfelelően vagy posta útján küldendő utánuk, vagy meghatalmazottuk kezeihez fizetendő ki. Az olyan magyar családok, amelyek Ausztriában lakta és hadisegélyt is ott kaptak, ha Magyarországra költöznek, itt vesdők fel hadisegélyre. Ugyancsak felveendők a hadisegélyre magyarországi lakóhelyükön azok a magyar családok is, amelyek régebben ide költöztek, hadisegélyüket azonban eddig Ausztriából kapták, de az most már nem küldetik meg részükre.

2. Elrendelem, hogy az Ausztria határain kívül eső külföldről, valamint Bosznia-Hercegovinából, továbbá Horvát-Szlavonországból hazaköltözött magyar családokról is itteni lakóhelyükön állítsassék ki az összeírási iv és az ily családok hadisegélyre való igénye soronkívül bíraltassék.

3. Az elesettek, eltűntek és meghaltak olyan családjai, amelyeknek hadisegélye azért, mert az elesést (eltűnést, meghalást) követő hat hó a f. évi október vagy november hó folyamán telt el, f. évi október hó végével beszüntetett, illetőleg november és december hónapra újból a régi összegű hadisegélyben részesítendő, illetőleg a november végével beszüntetésre kerülő hadisegélyek még december havára is kiutalandók.

4. Minthogy igen sok elesett (eltűnt, meghalt) katonai családja a katonai ellátást még most sem kapja, hadisegélye pedig már be van szüntetve, erre azonban igényvel bírnak, a községi (városi) pénztárból előleg-

képen részesíthetők. Az állandó katonai ellátás megállapítása és folyósításakor ezek az előlegek természetesen visszafizetendőek.

5. Igen sok esetben előfordul, hogy elesettek (eltűntek, elhaltak) szülői azt kérik, hogy a részükre megállapított ideiglenes évi segély emeltessek fel. Ily kérelmek nem elutasíthatók, hanem az ily folyamodók kérelme — amennyiben annak teljesítése indokolt és szükséges — az Országos Hadigondozó Hivatalhoz terjeszthető fel.

6. A most alakulóban levő nemzetőrség tagjainak családjai nem részesíthetők hadisegélyben. A hadbavonultak eddig hadisegélyben részesült családjai azonban az 1918.

évi december hó 31-ig abban az esetben is meghagyandók a hadisegély élvezetében, ha a hadbavonult a nemzetőrség tagjainak sorába belép.

7. Sokszor előfordul, hogy az 1917. évi november hó 1-ét megelőző időre visszamenőleg való hadisegély megállapításokat kérenek. Az ilyen kérelmek elutasítandók s benyújtóik felvilágosítandók, hogy arra nincsen mód, hogy a régi utasítások alapján járt hadisegélyek most újlag megállapíttassanak.

8. Olyanok családjaiktól, akik a jelenlegi viszonyokkal visszaélve, garázdálkodnak fosztogatnak, rabolnak és egyéb bűncselekményeket követnek el, a hadisegély megvonandó. Juricskay sk. tanácsnok.

Megszakadtak a tárgyalások a románokkal.

Egyelőre nincs imperium átvételről szó.

Az az utasítás, melyet Vix alezredes adott a román kormánynak, lejtogató nyomasztó alól szabadította fel a magyarságot. Minden kétséget kizáróan elosztotta azt a kérdést, hogy joga van-e a románoknak megszállni a 26 vármegyét vagy nem és eldöntötte azt a problémát is, hogy ezeken a területeken átvehetik-e a románok az imperiumot vagy sem.

Tegnap felkerestük Ágoston Péter dr főispán kormánybiztost, hogy a kormánytól kapott-e valami utasítást erre vonatkozólag.

— A nagyváradi román Nemzeti Tanácsal — mondotta a főispán, tényleg folytatam megbeszéléseket abban az irányban, hogy ha ők, nagyváradyt meg akarják szállani, miképpen kívánják ezt keresztülvinni. Ezeket a

megbeszéléseket azonban megszakítottam, tekintettel a román hadsereg magatartására; különben is nagyon messze vagyunk mi még a megszállástól.

— A tárgyalásokat ezután csakis külön kormányutasításra veszem fel.

Kétségbevonják Vix parancsát.

A román nemzeti tanácsokat Vix alezredes parancsa új szituáció elé állította. Ez az új helyzet egyenesen ellentmond a gyulafehérvári határozatnak és az derül ki belőle, hogy ez a határozat nem fedi az entente álláspontját.

A nagyszombati román kormány tagja, dr Lázár Aurél tegnap már sürgősen Nagy-

szébenbe utazott. Az ittlévő politikusok közül dr Pap Coriolán is napok óta ágyban fekszik s a legnagyobb mértékben meglepte a franciák tiltó parancsa.

— Nem hiszem, mondta Pap Coriolán, hogy az entente eltöltött volna bennünket a demarkációs vonal állapásától és az imperium átvételétől. Az entente olyan jóindulattal viseltetik velünk szemben, hogy ez minden reményre lejjogosít dennünket. Inkább azt hiszem, hogy Vix alezredes olyan irányú rendeletet adott ki, amely óva inti a két népet attól, hogy vérfürdőket rendezzenek. Várjuk meg a békekonferencia döntését.

Munkatársunk közbe vetette, hogy miért nem várnak a románok is a békekonferenciáig? Miért lépik át a demarkációs vonalat? Ez a türelmetlen mohóság a végső-kig elkeseríti a magyarságot. D'Esperay tábornok megjelölte a demarkációs vonalat a Marosnál.

Dr Pap Coriolán erre tisztán az ő magánvéleményét nyilvánította. Szerinte a tábornok csak nagyjából jelölte meg a határvonalat és nem volt kellőképpen informálva a románok területeiről.

— Ha pedig — folytatta — magyar terület a békekonferencia alapján román imperium alá kerül, ott a magyarság a teljesen egyenlő és feltétlen demokratikus szabadságot fog élvezni. Az imperium átvétel mi nem is úgy gondoljuk, hogy a tisztviselőket szélnék eresztjük. Megtartjuk őket, csak alkalmazkodjanak az új rendhez.

A ruhabeszolgáltatás első napja.

Az olaszai kerületben fényes az eredmény.

A hadból hazatért katonák felruházása céljából beszolgáltatandó felsőruhák, fehérneműk és cipők átvételét tegnap kezdték meg a kiküldött bizottságok.

Mindjárt az első nap fényesen igazolta, hogy Nagyvárad város hazafiasan gondolkozó közönsége igazán messzemenő áldozatkészséggel igyekszik a feleslegeket beszolgáltatni.

Ezúttal csak az olaszai bizottság működését figyeljük meg. Mann Gyula elnöksége alatt több derek katonatiszt végezte a ruhaátvétel nagy munkáját s egész nap fáradhat-

lan buzgalommal vették át a beérkezett ruhákat, amelynek nagyrésze majdnem új. Majdmind kimosva, vasalva, gondosan becsomagolva érkezett be a bizottság elé. Sőt került teljesen új ruha is a sok között, amint ma 700—800 koronáért sem lehetne beszerezni. Pompás, csak a béke jóidejében ismert finom rumburgi ingek szintén nagyobb mennyiségben küldettek be. A bizottság tagjait is meglepte a beküldött ruhák sokasága és minősége.

Tegnap, első nap este 6 óráig Olaszai 196 házától érkezett be ruhamennyiség és pedig beszolgáltatnak 303 nadrágot, 245 mellényt, 283 kabátot, 81 felső kabátot, 630 inget, 395 sisónadrágot és 186 pár cipőt, köztük majdnem egész új lakcipőket is.

Helyénvalónak tartjuk, hogy felemlítsük azok neveit, akik nagyobb mennyiségű és

értékesebb szép ruhákat adtak be. Ezek között vannak: Bölöny József, dr Mayer László, Schwartz Sándor, dr Grósz Imre, dr Czifra Kálmán, Sonnenfeld Gusztáv, Wiener Jenő, a premontrei rend tagjai, dr Krüger Aladár, dr Krüger Jenő, dr Ágoston Péter, Incze Lipót, Kálmán Ernő, Varró Domokos, Sztaniszlavszky Adolf, dr Rezső Mór, Fröhlich János, Bertalan Ferenc, özv.

Bisztrésky Eleonóra, Pallay Lajos, dr Schweiger Ede, dr Konrád Jenő atb. Az olasz bizottsághoz az első nap beszállított ruhák értéke igen nagy. Viszont ruhát igénylő bejelentés háztartási katonák részéről összesen 60 darab érkezett be az első napon. Ugy látszik, hogy az akció messze túlfogja szárnyalni Nagyváradon a hozzáfűzött reményeket.

..HIREK

Figyelem!

Aki karácsonykor örömet akar látni, siessen minél hamarab a Katholikus Névérdő Bémer-téri üzletében rendezett kiállításra és ott válogasson a szebbnél szebb ajándékok közül. Jótékony célt is szolgál vele.

* **Függetlenségi pártgyűlés.** A nagyváradai függetlenségi-párt választmányát felkértem, hogy ma, szerdán délután 5 órakor az ipartestület helyiségében tartandó választmányi ülésen megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1918. december 18-án. Dr. Adorján Emil, pártelnök.

* **Urleányok Kongregációja** ma délután a szokott helyen megtartja ülését.

* **A vármegyeházán,** tekintettel a nehéz fűtési viszonyokra, csak délelőtt van hivatal. Délután egy inspekciós tisztviselő tart csak hivatalos órákat az információk megadása végett.

* **A Szabadegyetem** fél hatkor kezdődő estélyén dr Némethy Gyula t. kanonok, jogakadémiai előadó, a kiváló esztétikus szerepel a „Pragmatizmus a plasztikában“ című tartalmas előadásával.

* **A régi polgárőrség javára** újból a következők adakoztak: Lénárt András 10 K Kovács Zsigmond 20 K özv. Ragány Jánosné 10 K özv. Petry Gyuláné 5 K dr Raaber Árpád 40 K Junusz Frigyes 20 K Bódis József 5 K Winkler József 20 K Farkas Lászlóné 14 K Nutta Jakab 30 K Nádányi Jenőné 40 K Kovács Jenőné 5 K Dávid Gyula 10 K Szabó Emil 10 K Hritz Antal 20 K Veres Sándorné 10 K Marosán Tódor 5 K Gábor Gyula 20 K Szilágyi Gyula 20 K Steiner Adolf 20 K. Fenti összegeket köszönettel vette és a további adományokat a régi polgárőrség parancsnoksága köszönettel fogadja. A régi polgárőrség parancsnoksága.

* **A lakáskérdéshez.** Lapunk tegnapi számában a nagylakások rekvirálása kapcsán, a lakáshivataltól nyert adatok alapján megítéljük, hogy egy nagyvállalkozó egyik hivatalnokát ültette be két szobába, míg a másik helyen a VÖ és családja foglalt el két szobát, holott a vőnek Kolozsvári utcán palotája van, amely üresen áll. Ezen közleményre vonatkozólag felkérteünk annak közlésére, hogy dr Moskovits Miklós irodahelyisége, amelyre ez a közlemény vonatkozott, egyrészt a Krausz-féle nagy gyári egyesülés folytán előállott szükséghez képest irodahelyiséggé alakították át és másrészt az üzem tisztviselőinek rendeztetett be lakásul. Tenát nem áll fösen.

* **A tüdővész-szanatórium ágyneműje.** A tüdővész ellen védő egyesület vezetője dr Gero Sándor beadványt intézett dr Ágoston Peter kormánybiztoshoz, amelyben a tüdőbetegek szanatóriuma részére lepedőt és ágyneműt kért. Az ügy sürgősségére való tekintettel a főispán azonnal kiutaltatott a Betlen-magazinból 600 ágyneműt. A kiutalást azonnal jelentette a hadügyminiszternek és kérték az intézkedés jóváhagyását, ami néhány napon belül meg is fog érkezni.

* **Öreg népfelkelők gyűlése.** Felkértek az 1865-69. évfolyambeli öreg népfelkelők, hogy saját érdekében csütörtökön este 7 órakor a Szalon kávéházban tartandó értekezleten megjelenni okvetlen sziveskedjenek. A 4 es bizottság.

Lázár Aurél távirati panasza a kormányhoz Nagyvárad és Biharmegye magyarsága ellen. Az erdélyi magyarság fegyveres ellenállásra készül.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) A 8 Orai Újság írja; A románoknak a demarkációs vonalon túl való előnyomulása a legnagyobb izgalmat keltette mindazonk a helyeken, ahol a román inváziótól tartani lehet. A székelység hangulata izzó, Erdély keleti részéből érkező jelentések szerint a székelység fegyveres ellenállásra készül. Összejöveteleiken esküt tesznek, hogy megvédik Erdélyt a benyomuló románok ellen, ha kell, inkább az utolsó emberig meghalnak.

A népkormány mindent elkövet, hogy a székelység elkeseredését levezesse és a nyílt kitörést megakadályozza. Az Erdélybe leutazott Fényes László és Rónay Zoltán kormánybiztosoknak az a fő feladatuk, hogy az erdélyi magyarságot a véres összeütközéstől visszatartsa.

Hasonló gyűlölet él a nagyváradai magyarságban is. A nagyváradai Román Nemzeti Tanács elnöke, dr Lázár Aurél ma táviratilag panaszt emelt a kormány-

nál, melyben elmondja, hogy Nagyváradon és egész Biharmegyében napról-napra megtámadják azokat a polgárokat és katonákat, akik román nemzeti kokárdát viselnek. Különösen a vasúti állomásokon féktelen az izgatás, — mondja a panaszban Lázár Aurél, aki sürgős orvoslást kér és utasítást a közigazgatási hatóságoknak és a pályaudvari parancsnokságoknak, mert ha az orvoslás rövidesen meg nem történik, a románság kénytelen lesz más utakon keresni megoldást.

Lázár Aurél táviratát így végzi:

— A régi rend nem volt ilyen súlyosan sovínyszta és megszégyenítő.

A román agitátor elfeledkezik arról, hogy a régi rend alatt egyetlen románnak sem jutott eszébe, hogy Nagyváradot Románia számára követelje és hogy a magyar közönséget elkeserítse a románok túlzó követelése.

Az antant jegyzéke a délszláv és cseh kormányokhoz A végleges határok megállapítása a békekonferencia joga

Budapest, december 17. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A délszláv és cseh-szlovák kormányok az antant kormányától jegyzéket kaptak, amely szerint az eddigi területmegszállásoknak nem lehet végleges jelleget tulajdonítani. Az antant kormányok jegyzékükben kijelentik, hogy fentartják maguknak a jogot a kérdéses területek határainak a békekonferencián leendő definitív szabályozására.

A románok egy parlamenter tisztünket agyonlőtték. Idegen csapatok előnyomulása. — Románok a Marosnál. — Lengyel csapatok Ólublón.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) A hadügyminisztérium jelenti: A csehek. A machegi összekötő hid és a Dévényufalutól északra levő őrházunk ellen újabb támadásba mentek át a csehek, de rövid küzdelem után visszavertük őket. A felső Vág völgyében Rózsahegyen, Liptószentmiklósban és egyéb helyeken a csehek megszálló csapatokat hagytak hátra, elővédjeik elérték Iglót és különítményt toltak előre Lőcse és Szepesolaszi felé.

A ROMÁNOK. A Balásfalva-Tővis vasútvonalon egy román katonavonatot akart haladni a Maros hídján. A hidat védő csapataink parancsnoka a Maros átlépésére az engedélyt megtagadta, mire a vonatot visszairányították. Parlamentériüket, akit a hidon túl levő

románokhoz küldtünk, a románok agyonlőtték.

SZERBEK, DÉLSZLÁVOK. A déli és nyugati határról nincs jelenteni való.

Lengyelek. Ólublóról lengyel csapatok beérkezését jelentik:

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) A hadügyminisztérium hivatalos jelentésében is említett véres eset, amelynek egyik parlamenter tisztünket a románok agyonlőtték, Tővisnél történt. A demarkációs vonalat tartó magyar csapatok parancsnoka Várady főhadnagyt, mint parlamentert küldte ki a román csapatok parancsnokához s mikor a főhadnagy visszatérően volt a románok orvul agyonlőtték. Több személy, aki a főhadnagy kíséretében volt, súlyosan megsebesült.

* **Elűnt egy vagon butor.** Pászka Jánosra egy tanító rábizott egy vagon butort, hogy szállítsa Nagyváradra. Pászka János azonban időközben elűnt és vele együtt a butor is. A tanító dr. Bartha Béla főkapitányhelyettesnek, a bünygyi osztály vezetőjének fellejtést tett Pászka ellen. Az elűnt butor 30 ezer korona értéket képvisel.

* **Ruhákat adakoznak a szegény gyermekeknek.** A kormány a férfiruha és cipő rekvirálás rendelkezései enyhít a nyomorgó férfiak nagy tömegén. E ruhátlanul és cipőtlenül maradtak egyelőre a nők és gyermekek száza és ezrei. A téli hideg védtelenségében nem várhatunk tovább. A hazatért katonák családjaik, a hadiárvaikat is el kell látni ruhával. Felhívjuk tehát a város női lakosságát, hogy minden saját és gyermek részéről való ruha- és cipőfelajánlással bocsássa a ruhátlanul didergők rendelkezésére. Aki pedig nem rendelkezik használt ruhával, az szerezze be üzletből azt a néhány darabot, amit a nemes célra felajánl. Utcai utcára és házi háza járva, gyűjtő kocsihoz szedjük a viselt, vagy újonnan vásárolt ruhaneműket. Az újságokban közöljük, hogy melyik utcára mikor megy a gyűjtőkocsi. Kiosztás céljából a városházán levő raktárunkban helyezzük el, míg az összes adományok be nem érkeztek. Az égető szükség és emberien nemes cél támogatását minden asszonytársunk lelkiismeretes jóváhagyásával ajánljuk. A Nagyvárad-i Négyesületek Ruhaszétosztó Bizottsága.

* **A hazatért katonák javára adakoztak.** Elek Mórné 50 K, Lédig Dezső 50 K, Főgimnázium VII. o. 75-50 K, Weinberger Lajos Vass Adolfné elhunyt alkalmából 50 K, mely adományokat hátfázan köszöni az Elnökség.

* **Leszerelt kereskedők és iparosok figyelmébe.** A kereskedelmi és iparkamara felreírások elkerülése végett közli, hogy a kereskedelmi kormány által folyósítandó államkölcsön megadásának feltételei között a kiadott ügyrend szerint államkölcsön megadásának feltételei között a kiadott ügyrend szerint egyáltalán nem szerepel az Ágoston kormánybiztos előtt is panaszolt 10 százalékos fedezetnyújtási kötelezettség. A pénzügyi minisztériumtól beszerzett információk szerint a folyósító intézetek sem állítottak fel ily feltételt, ami különben is ellenkeznék a kormány intencióival és a kölcsön rendeltetésével. Az iparosság értesülése tehát nyilván tévedésen alapul. Nagyvárad, 1918. december hó 17. A Nagyvárad-i Kereskedelmi és Iparkamara. Dr. Moskovits József s. k. elnök. Dr. Oláh Béla s. k. titkár.

* **Nyugdíjasok gyűlése.** Felkérjük azon városi nyugdíjasokat és nyugelátásban részesülő özvegyeket, akik a Nagyvárad városi alkalmazottak szövetségébe tagként beléptek, hogy az alapszabályok 6-ik § a alapján létszámuknak megfelelőleg a bizalmi férfiak titkos szavazás után leendő megválasztása céljából folyó hó 20-án délelőtt 11 órakor a városháza közgyűlési termében megjelenni szíveskedjenek. Nagyvárad, 1918. december 16. Dr. Thury László ügyvezető elnök. Dr. Doszpoly Dezső főtákar.

* **200 pár ingyen gyermekcipő.** A főispáni hivatal a népióléi a 200 pár gyermekcipőt oszt szét karácsonyi ajándékkul a város szegény gyermekei között.

* **Munkás-Otthon Margittán.** Tegnap délután Margittáról egy küldöttség jelent meg dr. Ágoston Péter főispán kormánybiztosnál és kérte, hogy a margittai Munkás-Otthon részére utaljon ki megfelelő helyiséget. A főispán a kérést azonnal teljesítette is, amennyiben a Munkás-Otthonnak kiutalta a Molki apátság kastélyát, amely állandóan üresen állott. A Munkás Otthon ma be is költözik a kastélyba.

Károlyi miniszterelnök a belgrádi tárgyalásokról.

Küldöttség a cseh erőszakosságok ellen.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) Ma délután Szmracsányi György volt kormánybiztos vezetésével mintegy harminc tagú küldöttség jelent meg Károlyi miniszterelnök előtt, hogy felhívja figyelmét azokra az atrocitásokra, amelyeket a csehek a Felvidéken elkövetnek. A küldöttség a sérelmeket írásba foglalva átnyújtotta a miniszterelnöknek, aki válaszában a következőket jelezte ki:

— Amikor Belgrádban tárgyaltam a fegyverszüneti feltételekben, semmiféle felvidéki demarkációs vonalról sem volt szó. Csak egy demarkációs vonalat állapítottunk meg, azt is csak stratégiai szempontból. Mi egy északi demarkációs vonal megállapításának tárgyalásába bele se mentünk volna, mert

Vix alezredes nem tiltotta meg a románoknak a demarkációs vonal átlépését.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: A fegyverszüneti bizottság a következő helyreigazítást kéri:

— Vix alezredes nem tett semmiféle nyilatkozatot a demarkációs vonalnak a román csapatok részéről történt átlépésére vonatkozólag. Az állítólag tole eredő nyilatkozatok hamisak. Ő Stieley századosnak, csupán annyit mondott, hogy nem kapott semmiféle utasítást és hogy felettes hatóságától utasítást kért. A fegyverszüneti bizottságnak csak azt mondta, hogy intézkedjék, miszerint a mi csapataink tartózkodjanak minden olyan cselekménytől, ami véres összecsapásra vezetne.

Rendelet a munkakerülők összeírására.

Budapest, december 17. (Saját tudósítónktól.) Buza Barna földmívelésiügyi miniszter rendeletet adott ki, melyben a munkakerülők összeírása iránt intézkedik. A rendelet szerint helyenkint munkás tanácsokat kell alakítani, amelyek összeírják mindazokat, akik komolyabb ok nélkül nem vállalnak munkát, mert ezeket a munkakerülőket a készülő birtokreform a földszerezből ki akarja zárni.

Párisi szikratávirat Amerika békeprogramjáról.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) Münchenből jelentik: Az itteni szikratáviró állomás egy táviratot fogott fel, mely az Egyesült Államok békeprogramját ismerteti. A drótnélküli távirat a következőképp szól:

Párisból mindenkihez!

Az Egyesült Államok békeprogramja.

Daniels tengerészetiügyi miniszter Baltimoreban tartott beszédében a következőket mondta:

— Mi, akik az Egyesült Államokat a békekonferencián képviselni fogjuk, sem földterületet, sem hadikárpótlást

azt jogosnak nem tartjuk és nem szeretnénk, ha ilyen tárgyalások által olyan színben tűnnénk fel, mintha mi elismernénk a csehek jogát, hogy bármiféle területet megszálljanak. Mi csak a kényszernek engedünk, nehogy felesleges vérontást okozzunk. A csehek megszegik a fegyverszüneti megállapodásokat és ez ellen tiltakozni fogunk.

A miniszterelnök után Jászai miniszter közölte a küldöttséggel, hogy a Hodzsa Milánnal folytatott tárgyalási eredményeképp a csehek már százhusz elhurcolt polgárt szabadon bocsátottak a még náluk levő negyven ember elbocsátása is rövidesen megtörténik.

A román távirati parancs a demarkációs vonal átlépésére.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) Az erdélyi román haderők vezérkarának főnöke Berc ceanu altábornagy távirati rendeletet adott ki az Erdélyben található valamennyi román parancsnoknak. A távirat, melyet magyar vasutasok felfogtak és a magyar kormányhoz juttattak, így szól:

— A román csapatok haladéktalanul kezdjék meg a demarkációs vonalon túl való előnyomulást. Meg kell szállni a románlakt összes vidékeket a Bánát kivételével, ahol francia csapatok fognak letelepedni. A Maroson túl való előnyomulás azonnal megkezdendő, a megszállási vonalat szövetségeseink fogják meghatározni. Első vállalkozásuként Székelykocsárdot kell elfoglalni, mely a legfontosabb vasúti vonal kezünkben tartását biztosítja.

Massaryk szerepe az olasz és délszláv ellentétek megoldásában.

Fiume—Trieszt nemzetközi kikötők?

Budapest, december 17. (Saját tudósítónktól.) Massaryk, a cseh-tót közlarsaság elnöke tegnap Olaszországba utazott. Az utazásról semmiféle jelentést nem adtak ki, de az utazás célja az, hogy a délszlávok és olaszok között fennálló ellentéteket elsimítsa.

Párisi jelentések szerint az antant vezető köreiben erős mozgalom indult meg, amely arra irányul, hogy Fiume és Trieszt nemzetközi kikötő legyen.

nem fogunk követelni. Meg fogjuk alkotni, hogy kötött szerződésekben oly intézkedések állapíttassanak meg, melyek a kis nemzeteknek a nagy nemzetekkel egyforma jogot biztosítanak. El fogunk háritani mindent, ami új háborút idézhetne elő. Követelni fogjuk, hogy a határok kérdése kielégítő módon rendeztessék, a népek szövetsége és a békebiróság felállíttassék, mely döntését fegyveres hatalommal támogathatja s biztosíték lesz arra, hogy a háboru megakadályozásával oly béke jöjjön létre, mely a népek érdekének és jólétének megfelel.

Kunfi miniszter, Biró Lajos külügyi államtitkár távozása.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) Budapesti táviratozzák: A 8 Órai Újság írja: politikai körökben befejezett dolognak tartják, hogy Kunfi Zsigmond népjóléti miniszter a legközelebbi napokban megvált állásától. Hir szerint Kunfi utóda dr. Rónay Zoltán, a szociáldemokrata párt ismert tagja lesz. Kunfi távozását illetékes helyen azzal indokolják, hogy a szociáldemokrata párt a pártvezetőség irányítását akarja rábízni. E hírrel kapcsolatban a lap arról is értesül, hogy a kormány a népjóléti minisztérium

államtitkárává Szathmáry Mór volt képviselőt fogja kinevezni.

Budapest, december 17. (Saját tudósítónktól.) A Nap értesülése szerint Biró Lajos külügyi államtitkár betegségéből való felépülése után nem tér vissza állásába, hanem benyújtja lemondását. Távozását kapcsolatba hozzák a külügyminisztérium lassu szervezésével, aminek külpolitikai téren várható következményének a távozó államtitkár nem akarja kitenni magát.

Minisztertanács.

Budapest, december 17. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Hiradó jelenti: A kormány tagjai kedden este 7 órakor Károlyi Mihály miniszterelnök elnöklésével miniszter tanácsot tartottak.

Kassa megvédése.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) A belügyminisztériumba érkezett magánjelentések szerint a magyar hatóságok minden tiltakozása ellenére a csehek továbbra is Kassa ellen gyülekeznek, ahonnan az egész helyőrség a hozzájuk csatlakozott polgárokkal együtt előbük ment. A magyar és cseh katonák összerúgóztatásából a magyarok kerültek ki győztesen. Az összerúgóztatásnak száznál is több halottja és sok sebesültje van. Érdekes, hogy a lengyel légió katonái a harcban a magyarok oldalán vettek részt. Kassáról jelentik: A városban rendkívül

lelkességet keltett az a hír, hogy ötezer főnyi megerősítés van utban, amit a város kétezer főnyi helyőrségével elegendőnek tartanak a város megvédésére. A védő csapatokhoz a város polgárai önként és nagy lelkesedéssel csatlakoznak.

Huszonnégy órás fegyverszünet a megszálló románokkal.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) Vincze Sándor, a kolozsvári Nemzeti Tanács elnöke és Pop Csizsá István, az erdélyi román kormányzó között hadügyminisztere között tárgyalások indultak meg a demarkációs vonal átépítése ügyében. Mivel a kérdés mindaddig nem nyert végleges megoldást, olyan értelmi megállapodás jött létre, hogy a megfigyelt előkészítése céljából huszonnégy órás fegyverszünetet kötnek, mely idő alatt megállapítják azokat a feltételeket, amelyek mellett elkerülhetők lesznek a további összerúgóztatások.

A népkormány nem ismerte el a megalakult tót köztársaságot.

Budapest, dec. 17. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Hiradó jelenti: A keleti tót köztársaság küldöttsége járt ma Buksza Károly vezetésével Jászi Oszkár nemzetiügyi miniszternél és felhívta, hogy a magyar kormány ismerje el az önálló, független tót köztársaságot.

Jászi miniszter a küldöttségnek, hivatkozva a minisztertanács döntésére, a következő választ adta:

— Ha a tót nép többsége négy szava

zással úgy döntene, hogy a tervezett köztársaságot elfogadja, mi a magunk részéről örömmel hozzájárulnánk ehhez, amennyiben ezt a békekonferencia is jóvá hagyja. Kénytelenek vagyunk azonban már most tiltakozni az ellen, hogy az új köztársaság székhelyét Kassát legye meg, mert Kassa az ideiglenesen megállapított demarkációs vonalon innen fekszik. A tót kérdés ma már nem tekinthető magyar problémának, mert az már nemzetközi problémává lett.

* A budapesti színházi zenészek sztrájkba léptek. Budapesti telefonálják: A fővárosi színházak és orfeumok zenészei ma este sztrájkba léptek. A főváros összes színházaiban és orfeumaiban az előadásokat ma este zongorakísérettel tartották meg.

* Bitangáságon talált jószág. Közhírré tették, hogy 1. évi december 1-én 1 drb fekete magyar juh bitangáságon találtatott. Igazolt tulajdonosa Rendőrség, földszint, 7. sz. alatt jelentkezők, mert különben a jószág folyó hó 23-án d. e. 10 órakor a Rendőrség udvarán el fog árvereztetni.

* Ingyenes orvosi rendelés. A városi bór és nemi betegek gyógykezelésére szolgáló ingyenes ambulans rendelés a ker. munkásbiztosító pénztár rendelő helyiségében Ezredévi emléktér 24. sz. a. megkezdődött. A rendelések férfiak részére hétfő, szerda és pénteken, nők részére kedd, csütörtök és szombat délután fél 5-től fél 6 óráig tartanak. A rendeléseket dr. Verzár István szakorvos végzi. Nagyváradi városi tisztifőorvosi hivatal.

* A német préda-vonatok készletét itt kell tartani. A hadügyminiszter rendeletét köldött tegnap a főispáni hivatalhoz, amely arról szól, hogy a német préda-vonatok nem szabad átengedni, itt kell fogni és a városi tanács a közlekedési hivattal osztja szét, illetve gondoskodik a vonatok készletének fölhasználásáról.

* Bizalmi férfiak választása a városi tisztviselőknél. A városi tisztviselők szövetségének intéző bizottságának az egyes ügyosztály csoportok bizalmi férfiakat küldenek ki. Tegnap a polgármesteri, főjegyzői ügyosztályok, az anyakönyvi hivatal, a lakás hivatal, a községi bíróság és a munkaközvetítő hivatal személyzete együttes ülést tartott Lukács Ödön főjegyző elnöke alatt, amelyen 2 bizalmi férfit választottak. A titkos szavazásnál 20 szavazatot adtak és ebből kapott Kelepecz Dezső irodagazgató 18 és Schwartz Adolf irnok 12 szavazatot. Többen kaptak 1—4 szavazatot. Ezek szerint az említett ügyosztályok csoportja

Kelepecz Dezsőt és Schwartz Adolfit választották meg bizalmi férfiakul. — A tüzoltók már előzőleg a saját részükéről Jeremiás Jánost és Nagy Károlyt választották meg bizalmi férfiakul. A városi nyugdíjasok és nyugdíjas özvegyek 4 bizalmi férfit választanak az intéző bizottságba, akiket a vasárnap tartandó gyűléstükön fognak megválasztani.

* Kisiparosok és kiskereskedők figyelmébe. A Nagyváradi város, vagy a központi, magyarországi, mezőtelegi vagy szalárdi járás körzetébe tartozó azok a kisiparosok és kiskereskedők, akik a háború folyamán üzemiük, illetve üzemiüket beszüntetni kényszerültek, a Pénzügyi Központ, mint a kereskedelemügyi miniszter megbízottjának előírásai szerint kedvezményes kölcsönöket kaphatnak. Jelenkezni és kérvényt beadni bármely alólírott pénzügyintézetnél is lehet, hol a további felvilágosítások készséggel megadtnak. Nagyváradi Takarékpénztár, Egyesült Bank és Takarékpénztár, Biharmegyei Takarékpénztár és Gárdasági Bank, Leszármazott és Jelzálogbank, Polgári Takarékpénztár, Bihoreana Takarékpénztár, Nagyváradi Agrár Takarékpénztár, Nagyváradi Hitelbank, Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmi Bank, Újvárosi Takarékpénztár, Nagyváradi—Valencei Takarékpénztár, Mezőtelepvidéki Takarékpénztár, Magyarországi Takarékpénztár, Szalárdvidéki Takarékpénztár.

IRODALOM

Ötletes, vidám, kedves a Színházi Élet Ince Sándor lapjának új száma. Harsányi Zoltán a Legszebb palotáról írt érdekes cikket, verseket Emőd Tamás és Somló Zoltán írtak. A Vigaszínház és Nemzeti színház készülő premierjéről intimítások Kottamellettel, és Vámos Árpád egyfelvonásosa szí. Elezusi Ö. vagy van a számba. Egyes szám ára 2-20 K. Előfizetési ár egy negyed évre 12-50 K. Kiadónivatal Erzsébet-körút 29.

MOZI.

A fakir. (Premier az Urániában.) Ma ismét feletté érdekes bemutató előadás lesz az Urániában. A fakir, ezt a sokat emlegetett filmudonságot tüzték műsorra, az izgalmas és misztikus keleti dráma, melynek napfényes színei, új millióje és eredeti alakjai meglepetést fognak kelteni. A megkapó darab kitűnő műsor keretében ma és holnap kerül színpadra.

Izrael. (Premier az Apollóban.) Tegnap este ritka sikerrel hozta színpadra az Apolló mozgósínház az Izrael című bersteini erejű drámát, melynek szokatlan mély hatása volt. Egy bankár és egy csillogó szépségű grótleány szerelmének megrázó, tragikus történetét játszik el művészi ízléssel és átérzéssel elsőrangú magyar filmszínészek. A drámát, amelyet Falk Richárd írt, a Nordisk Film Comp. akarta megszerezni, de egy magyar filmgyár hozott nagy áldozatot, hogy a maga számára foglalja le és dícsért illeti a magyar vállalatot, hogy a legnagyobb bravúrral állította ki a pompás darabot. A főszerepeket Jean Dukret, Kürthy György és Mattyasovszky Ilona nagy sikerrel alakítja.

URÁNIA
mozgó-
színház

MA
Fakir

Hétköznap 4, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

Henny Porten a Vigadó mozgószin-
házban. A filmek ünnepe, szépséges pri-
madonnája játsza a főszerepét annak a ra-
gyogó filmdrámának, amelyet mai gyönyörű
új műsora díszül mutat be a Vigadó mozi.
Az élet álarcosbálja a szimbolikus címe a
grandiozus színjátéknak, amely a nagy mű-
vésznőnek kivételes alkalmat nyújt egy
megrázó, tragikus erejű szerep kreálására.
Henny Porten partnerei is kiváló berlini
színcészek.

Színház.

A színház műsora:

Szerda: Sárga lilom.

Csütörtök: Pacsirta.

Péntek: Remény.

Szombat d. u. Erdősleány, este: Tatár-
járás.

Vasárnap d. u. Bőregér, este: Császá-
r katonái.

Sárga lilom. Biró Lajos időszerű, helyi
vonaatokat pompás színűve ismét safo-
lázta szílt, érdeklődéssel követhetjük végig.
Hevesy Mariska, Pápai, Tóth Ede, Váradi
Lajos, Bihari Ákos, Gróf Laci, Nádas, Sei-
geti kitűnő alakításában megy a nagyszerű
dráma.

Császár katonái. Földes Imre kipró-
bált, nagyhatású színműve, amely a szolda-
teszka büntetést ostromozza, vasárnapi este for-
regalmi hangulat erejével fog hatni az új,
pompás szereposztásban. A főbb szerepeket
játszók: Mici, Bihari, Tóth, Gróf Laci, Váradi,
Harsányi, Szigeti, Stoll és Deák játszó.

Szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

VAS és rézágak,

afrik és lőszómatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: össze-
hajtós ágyak eredeti
gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb
hőviz fürdője. Természetes 49°C hőmér-
sékletű forrás, kőszvény, csúsz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!

Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensió-
rendszer. Prospektust díjlanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jogyei
a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Lőértékesítő állomásparancsnoksága
Nagyvárad.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, 1. hogy a katonai lovak
legközelebbi árverése 1918. évi december 26-án
Nagyváradon az a. ad. uti honvédhuszárakta-
nyában fog megtartatni. Az árverés 8 órakor
kezdődik. A lovak kőtőfék nélkül adatnak át.
2. hogy a f. hó 22., 23. és 24-én ugyan-
csak a honvédhuszáraktanyában nagyobb
számu katonai ló fog mezőgazdasági munká-
latok céljaira bizonytalan időre oly gazdák
között kölcsönképpen kiosztatni, akik az
illetékes községi előjáróságuk által kiállított
bizonyítvánnyal igazolják:

a) hogy gazdaságaik igaerő hiányában szen-
vadnak, b) hogy az általunk vállalt katonai
lovak megfelelő ellátására elegendő mennyi-
ségű takarmánnyal rendelkeznek, c) hogy
anyagi körülményeik olyanok, hogy a lovak
nak saját hibájuk folytán esetleg előállható
értékesítőkészségét, vagy a lovaknak elhullása
esetén azok teljes becsértőjét megtéríteni
képesek, végül d) hogy minden tekintetben
megbízható egyének.

Magyar lőértékesítő állomás.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttetéseink folytán abban
a kellemes helyzetben vagyunk, hogy
anuitásos és kamatozó
jelzálogkölcsönöket

ugy földekre mint városi bérházakra
15—65 évi időtartamra a legelőnyö-
sebb kamattétel mellett

minden árfolyam levo-
nás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet
VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919.
anuár 1-én VII-ik évtársulatát nyitja meg.

Az előbbi üzletének, dacára a nehéz meg-
élhetési viszonyoknak, — igen szép ered-
ményekkel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegez-
hetnek má: most is a hivatalos órák alatt a
szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső u.
5. sz. a.). Egy üzletrész heti 20 fillér befizet-
ésre kötelez s ki-ki annyi üzletrészt jegez,
amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként,
20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik;
a tagos a befizetett összeget kikapja s a
rájuk eső nyereséget is.

A tagos a befizetett összeg 1/3-od részéig
a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is
kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azon-
felül betáblázásra, é tékpapírra, vagy váltóra,
bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészé-
ben a tagos között osztatik fel s kiki heti
beétje a nyáiban részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is s azo-
kat legmagasabb kamattal kamatoztatja.
Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozók-
kat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségé-
ben részjegyeket jegezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

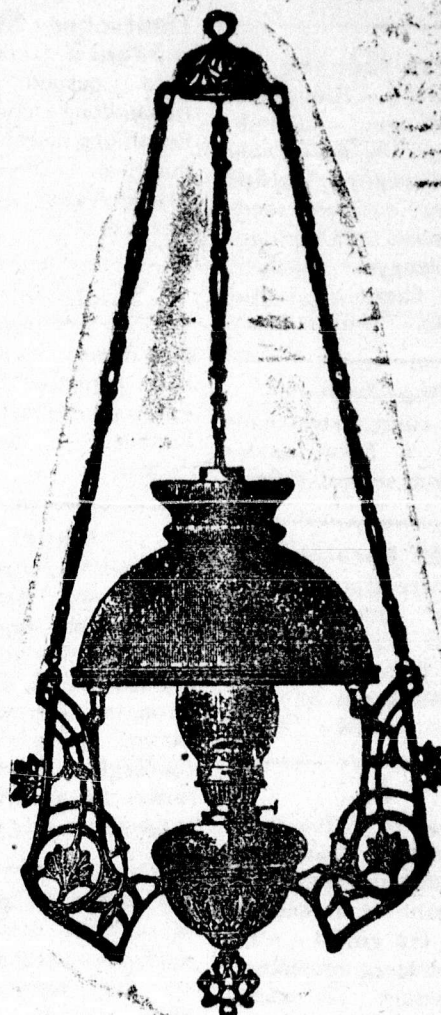
APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Izrael.

Hétköznap 4, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teafőzőkészlet színes tálcsával	40.—
Kávékészlet	40.—
Fekete-kávé készlet színes tálcsával	40.—
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80.—
Főző lábasok tűzálló	6.—
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10.—
Befőtteskészlet finom aranyozással felsz.	40.—
Függőlámpa csúszás felszerelve	60.—
Falifűtő színes aranyozással	40.—
Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szom.	800.—
Ebédőkészlet színes finom minával 100 részes, teafőzőkészlettel együtt	500.—

Diszműárak, majolika dísz tárgyak,
valódi cobald díszműárak, terak-
kota figurák, chinaezüst és alpacca
ezüst áruk

legnagyobb választékban.

Képkerekezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladókna is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és díszmü-
áru nagy gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

VIGADÓ
mozgó-
színház

MA

Akik kétszer hálnak meg

Hétköznap 4, szombat, vasárnap,
2 órai kezdettel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Inteligens

házevetőnöt keresek ki- nek a főzést is vállalni kell. Cim Reck Gézáné, Uri-utca 11.

Perzsa-szőnyeg ki- árusítás. Szőnyegek, Chaislongue takarók, asztalterítők, ágylé való és szőnyegek. Valódi értékes darabok rend- kívül olcsó áron kapható. — Kelengye-Áruházban, Szent László-tér 5. Ko- vács-ház. Telefon 1163.

Imakönyvek

nagy választékban kap- hatók a Szent-László- templom sekrestyéjében.

Téli karalábét

és olasz-káposztát na- gyobb mennyiségben házhoz szállítunk maxi- mális áron. Megrendel- hető Moskovits Adolf és Flaimál. Telefon 15-08.

Ór

lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Je- lentkezni csak délután 3—5 óra között a rész- vénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, 1. emelet.

Tyukszemirtő

három nap alatt elmu- laszt tyukszemet, bőr- keményedést és szemöl- csöket. Ára 2 kor. Kap- ható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Poloskairtó

három biztos, kipróbált, megbízható poloskák ir- tására. Kis áveg 4 K, középvég 8 K, nagy áveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi- ut 7—B.

Farkaskutya

valódi svéd gyönyörü példány eladó. Vitéz utca 66.

Deutsches Stuben- mädchen christlich, wird gesucht Gute Behandlung; monatliche Bezahlung nach Überein- kommen. Adresse dr Krüger Aladár Advokat, Szalá-di-u. 7.

Salétrom-só!

Sonka- és huspácolás- hoz minden mennyiség- ben kapható Németh Pál Arany-kereszt gyógy- tárában, — városháza mellett.

Likör

és rumkomposztók, Chartreuse, Benedikt- ner, Allasch, Meggy stb. essentia. Törköly, Szil- vörum, Seprő, Cognac- elvonatok használati uta- stással a legfinomabb minőségben kaphatók : Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét a ruháért, mert a ki- tőben bevált ruhafesték- kel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag tisztíthat. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer- tárában, a városháza mellett.

Spanyolnátha

járványoknál betegszo- bákban **fenyő (boro- vicska) szobaillat** ki- tűnő dezinficiáló perme- tező szer kapható Farkas István Apolló drogéri-ájában.

Fényképészeti

szerek, papírok, vegy- szerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

CIPÉSZERNEK!

1 kgr. la. buzacsíríz	—	—	K 19'60
1 kgr. la. aranycsíríz	—	—	K 39'20
1 kgr. la. folyékony csíríz	—	—	K 8'—
1 kgr. la. faszeg 2—15 sz.	—	—	K 8'—
1 drb brassói talpráspoly	—	—	K 3'80
1 drb brassói kireszelő	—	—	K 3'30
1 készlt. bőrtalpvédő	—	—	K 2'50
1 drb. vaskapta	—	—	K 12'80
1 készlt. acél talpvédő	—	—	K —'70

Papírvászon és mindenféle cipész- keliékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

1 kgr. la. asztalosenyv	—	—	K 6'80
ugyanaz zsákvételnél	—	—	K 6'25

SZERELŐKNEK!

Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz	—	—	—
100 drb 1/2" csaphoz	—	—	K 4'80
100 drb 3/4" "	—	—	K 6'80
100 drb 1" "	—	—	K 9'60

Postán utánvét mellett.

Portó és csomagolás felszámításá- val. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget ér- tesíteni, hogy a

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégeim igényeinek megfelelően fogom tovább ve- zetni. A kávéházamban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezér- elven.

Minden este kitűnő színházi vacsorát szolgálók fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

MAYER VILMOS.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és víz- vezetékészre, bronz- műves, bádigos, laka- tos, műszerész és gal- vanizáló. Irógép-, ke- rékpár-, grammofon- javító és nikkelező.

Iroda és raktár:

Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:

Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára elő- készít felelősséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gép- írás, számtan, könyvvitel, he- lyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30.

Telefon 1000. Telefon 1000.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket köny- vecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Le- számíttatja váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzá- logkölcsonőket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Partizánloda épületében

Interurbán telefon: II—53 szám.

A Szilárd-színház mű- veszműneinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és atala- kításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt el- készíttetnek.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szüksé- ges jelzálogkölcso- nőket előnyös felté- telek mellett bonyo- : : litja le a : :

Nagyvárad Takarékpénztár Teleky-utca 2. sz.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb áron kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos vilá- gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerező telefonja 55.